

EUGEN RUGE

VREMEA

LUMINII

care

PĂLEȘTE

Cuprins

2001	7
1952	30
1 octombrie 1989	50
1959	69
2001	87
1961	104
1 octombrie 1989	125
1966	143
1 octombrie 1989	166
1973	185
2001	202
1976	214
1 octombrie 1989	238
1979	256
2001	272
1 octombrie 1989	286
1991	311
1995	329
1 octombrie 1989	345
2001	361

2001

Două zile zăcuse ca mort pe canapeaua lui din piele de bivol. Apoi se ridicase, făcuse un duș pe îndelete, să se curețe și de ultima particulă de aer de spital, și pornise spre Neuendorf.

O luase pe A115, ca întotdeauna. Privise lumea pe geamul mașinii. Cercetase să vadă dacă se schimbase. Și — se schimbase ?

Mașinile i se păreau mai curate. Mai curate ? Oarecum mai colorate. Mai idioate.

Cerul era albastru, altceva ?

Toamna se furișase perfid în peisaj. Punea mici tușe de galben în frunzișul copacilor. Între timp se făcuse septembrie. Iar dacă el fusese externat sâmbătă, astăzi trebuia să fie marți. Pierduse șirul ultimelor zile.

Neuendorf avea mai nou propria ieșire de pe autostradă — pentru Alexander „mai nou“ însemna încă: după 1989. Ajungeai direct în Thälmannstraße (nu-i schimbaseră numele)¹. Strada era netedă, asfaltată, cu piste roșii pentru bicicliști pe ambele părți. Case proaspăt renovate, termoizolate după te

¹ Ernst Thälmann (16 aprilie 1886–18 august 1944) a fost liderul Partidului Comunist al Germaniei (KPD) în timpul Republicii de la Weimar, arestat de Gestapo în 1933 și împușcat la Buchenwald, în 1944, la ordinele lui Adolf Hitler.

miri ce normă UE. Construcții noi care aduceau a bazine de înot: vile urbane, așa li se spunea.

Dar nu trebuia decât să faci o dată la stânga și să urmezi câteva sute de metri drumul pietruit și întortocheat, după care s-o iei iar la stânga — și aici timpul părea să se fi oprit în loc: o stradă îngustă cu tei. Trotuare cu pavaj de piatră brută, deformat de rădăcini. Garduri putrezite și vaca-Domnului. În fundul grădinilor, îndărătul ierbii înalte, ferestrele moarte ale unor vile a căror retrocedare era motiv de litigiu prin îndepărtate birouri de avocatură.

Una dintre puținele case de aici care mai erau locuite: Am Fuchsbau numărul șapte. Mușchi pe acoperiș. Crăpături în fațadă. Tufele de soc atingeau deja veranda. Iar mărul pe care Kurt obișnuia să îl curețe cu mâna lui se înălța la întâmplare spre cer, într-o învălmășeală de crengi.

„Masa pe roți“ aștepta deja pe stâlpul gardului, în ambalajul standard. Marți, găsi el confirmarea pe etichetă. Alexander luă pachetul și intră.

Deși avea cheie, sună la sonerie. Să-l verifice pe Kurt dacă o să deschidă — absurd. Știa, oricum, că *nu* o să deschidă. Dar apoi auzi scârțâitul familiar al ușii de la coridor și, când se uită pe gemuleț, Kurt apăru — ca o fantomă — în semiîntunericul antreului.

— Deschide, strigă Alexander.

Kurt se apropie, îl privi îndelung.

— Deschide!

Dar Kurt nu se clintea.

Alexander descuie ușa, își îmbrățișă tatăl, cu toate că îmbrățișarea nu-i mai făcea de mult plăcere. Kurt mirosea. Era mirosul bătrâneții. Emană din adâncul celulelor. Totodată, Kurt mirosea și a om proaspăt îmbăiat și spălat pe dinți.

— Mă recunoști? întrebă Alexander.

— Da, spuse Kurt.

Era mânjit cu magiun de prune la gură, tura de dimineață se grăbise iarăși. Avea jacheta tricotată încheiată strâmb și era încălțat cu un singur papuc de casă.

Alexander îi încălzi mâncarea. Porni cuptorul cu microunde, activând siguranța. Lângă el, Kurt îl urmărea cu interes.

— Ți-e foame? întrebă Alexander.

— Da, spuse Kurt.

— Ție mereu ți-e foame.

— Da, spuse Kurt.

Masa consta în gulaș cu varză roșie (de când Kurt fusese cât pe ce să moară înecat cu o bucățică de carne de vită, nu mai comanda decât mâncare mărunțită). Alexander își făcu o cafea. Apoi luă gulașul lui Kurt din cuptorul cu microunde și îl puse pe mușama.

— Poftă bună, spuse el.

— Da, zise Kurt.

Începu să mănânce. O vreme se auzi doar furnăitul concentrat al lui Kurt. Alexander sorbi din cafeaua încă prea fierbinte. Îl urmări pe Kurt mâncând.

— Ții furculița invers, îi spuse el după o vreme.

Kurt se opri o secundă, părând să reflecteze. Dar apoi continuă să mănânce: încerca să împingă bucățica de gulaș cu coada furculiței în vârful cuțitului.

— Ții furculița invers, repetă Alexander.

Pronunța cuvintele fără intonație, fără cea mai mică nuanță dojenitoare, ca să testeze efectul lor nemijlocit asupra lui Kurt. Niciun efect. Zero. Ce se petrecea în interiorul acestui cap? În spațiul ăsta delimitat încă de restul lumii printr-un craniu care încă mai conținea un soi de eu. Ce simțea, ce gândea Kurt când șontăcia prin cameră? Când stătea dimineața la birou, fixând

ore-n șir cu privirea pagina ziarului, după cum relatau îngrijitoarele. La ce se gândea? Se gândea, oare, la ceva? Cum poți să gândești fără cuvinte?

Kurt reușise în sfârșit să încarce bucațica de gulaș pe vârful cuțitului, iar acum o balansa, tremurând de lăcomie, spre gură. Îi căzu. A doua încercare.

Ce ironie, se gândi Alexander, că degradarea lui Kurt începuse tocmai cu vorbitul. Kurt, oratorul. Marele povestitor. Cum stătea el în faimosul lui fotoliu — fotoliul lui Kurt! Cum îi sorbeau toți cuvintele de pe buze când își depăna povestioarele, domnul profesor. Anecdotele lui. Ciudat, oricum: în gura lui Kurt, totul se transforma în anecdotă. Orice poveste — chiar și despre cum era s-o mierlească în lagăr — trebuia să aibă o poantă, să aibă haz. Trebuie. Trecutul cel mai îndepărtat. Ultima propoziție coerentă pe care o spusese Kurt fusese: Mi-am pierdut limba. Remarcabil. În comparație cu repertoriul lui de azi, o adevărată piesă de rezistență. Dar asta fusese cu doi ani în urmă: Mi-am pierdut limba. Și oamenii chiar crezuseră, ia te uită, și-a pierdut limba, dar în rest... În rest părea încă în regulă, cât de cât. Zâmbea, dădea din cap. Făcea grimase, oarecum potrivite. Simula cu șiretenie. Doar din când în când i se întâmpla câte ceva neobișnuit: își turna vinul roșu în ceașca de cafea. Sau se oprea din senin cu un dop de plută în mână — pe care, în cele din urmă, îl punea pe raftul bibliotecii.

Ce rezultat jalnic: până acum Kurt reușise să înghită o singură bucațică de gulaș. Dar acum începu să se înfrupte: cu degetele. Se uita pieziș la Alexander, de jos, ca un copil care pândește reacția părinților. Îndesă o bucată în gură. Apoi încă una. Și mestecă.

Iar în timp ce mesteca, își ținea degetele mânjite în sus, ca la jurământ.

— Dacă ai ști, spuse Alexander.

Kurt nu reacționează. Găsise în sfârșit o metodă: soluția la problema gulașului. Îndesa îmbucăturile în gură, mesteca. Sosul i se prelingea pe bărbie într-un fir subțire.

Kurt nu mai putea *nimic*. Nu mai putea să vorbească, nu mai putea să se spele pe dinți. Nici măcar la fund nu mai putea să se ștergă, aveau noroc dacă se așeza pe veceu înainte să-și facă nevoile. Singurul lucru, își spusese Alexander, pe care-l mai putea face Kurt, pe care-l făcea din proprie inițiativă, de care era interesat într-adevăr și pentru care își folosea și ultimul dram de istețime, era mâncatul. Îngurgitarea hranei. Kurt nu mânca pentru a savura. Kurt nu mânca fiindcă-i plăcea gustul (nervii lui gustativi, Alexander era convins de asta, erau complet distruși din cauza fumatului de pipă, atâția ani la rând). Kurt mânca pentru a trăi. Mâncare = viață, această formulă, se gândi Alexander, o învățase în lagărul de muncă, și încă temeinic. O dată pentru totdeauna. Lăcomia cu care putea să mănânce și să-și îndese bucățele de gulaș în gură nu era altceva decât voință de supraviețuire. Era ultimul lucru care mai rămăsese din el. Care-l ținea pe linia de plutire, făcând acest corp să funcționeze în continuare, o mașinărie cardiovasculară derreglată, care se menținea singură în stare de funcționare și care era de așteptat să mai funcționeze așa o bună bucată de vreme. Kurt supraviețuise tuturor. Îi supraviețuise Irinei. Și acum exista o șansă reală să-i supraviețuiască și lui, lui Alexander.

Pe bărbia lui Kurt se formă un strop mare de sos. Alexander simți un impuls puternic să-i facă rău: să rupă o bucată din șervetul de bucătărie și să-i ștergă brutal sosul de pe față.

Stropul tremură, se desprinsese.

Oare a fost ieri? Sau azi? Cândva, pe parcursul acestor două zile, în timp ce zăcea pe canapeaua din piele de bivol (inert și, dintr-un motiv oarecare, străduindu-se mereu să nu atingă pielea canapelei cu propria piele), îi venise la un moment dat

Un roman la fel de important în literatura universală despre Războiul Rece și despre consecințele lui nefaste ca orice scriere a lui Alexandr Soljenițin.

PHILIP KERR

Adevăratul miracol al acestui roman [...] ține de felul în care fiecare personaj e tratat așa cum se cuvine, într-un limbaj precis, nepretențios, bazat în întregime pe observație și pe importanța lucrurilor, a mirosurilor și a gesturilor. Nu există niciun motiv pentru a plânge dispariția RDG, ca stat, dar sunt nenumărate motive pentru a spune, cu un umor negru rafinat, povestea unor vieți împlinite sau irosite.

DIE WELT

Remarcabil [...], o fascinantă perspectivă din interior asupra RDG.

FRANKFURTER ALLGEMEINE ZEITUNG

[O] cronică de familie evocatoare [...], o narațiune amplă și densă, prin care transpare o perspectivă revelatoare asupra istoriei moderne.

PUBLISHERS WEEKLY

B Y B L O S

CURTEA VECHÉ

Pentru a comanda online sau pentru lista completă a titlurilor publicate la Curtea Veche, vizitează www.curteaveche.ro

incepi să afli

ISBN 978-606-588-524-0

9 786065 885240